

ΕΤΟΣ Θ'.

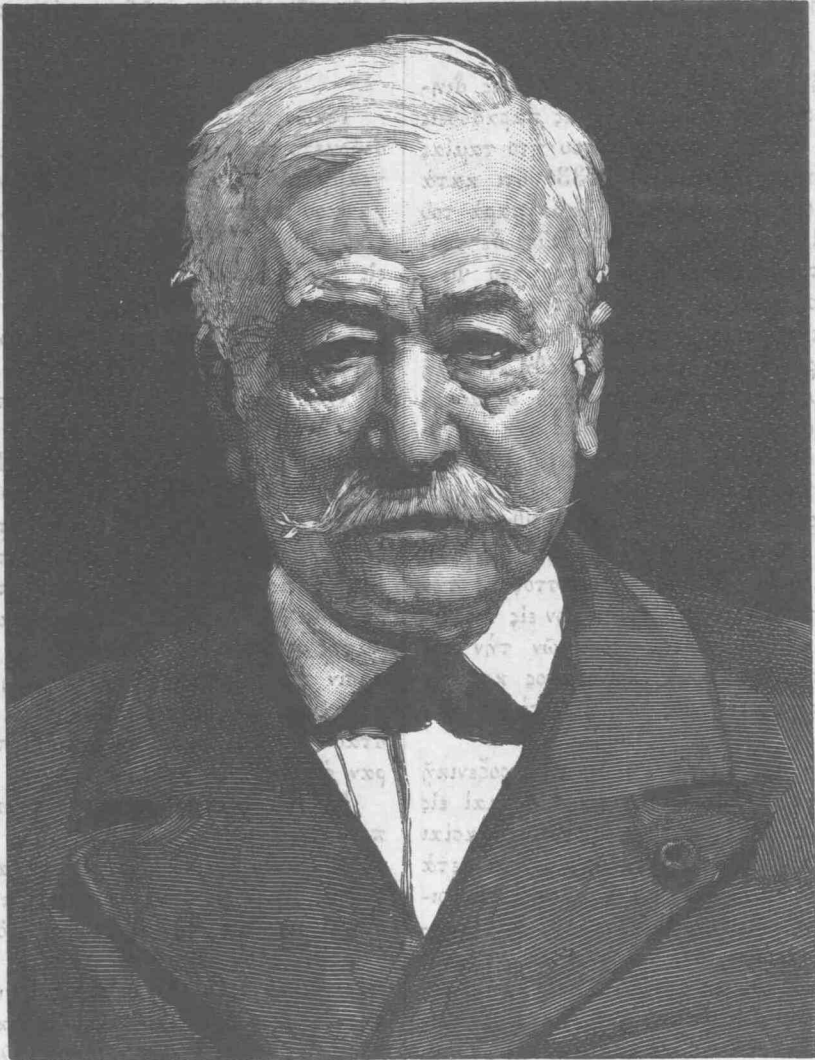
ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΖ'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου, ἑκάστη ἔτους καὶ εἰνε ἑτήσια. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπί τῆς λωφ. Πανεπιστημίου 39.

24 Ἰουνίου 1884

ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΛΕΣΣΕΥ

Ὁ μεγαλοπράγμων ἀνὴρ, οὗτινος τὴν εἰκόνα δημοσιεύομεν ἐνταῦθα, εἶνε ἤδη γέρον ἄγων τὸ 79^{ον} ἔτος. Ὁ ἥλιος τῆς Αἰγύπτου, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ὁποίου ἀκαταπόνητος ἐπὶ τόσα ἔτη εἰργάσθη πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου ἐκείνου, ὅπερ ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ εὐηργέτησε τὴν ἀνθρωπότη-

τα, ἐσεβάσθη τὴν καθαρότητα τοῦ μετώπου του καὶ δὲν ἀπετύπωσεν ἐπ' αὐτοῦ οὐδ' ἐλαχίστην σκιά. Ἡ κόμη του εἶνε λευκοτάτη καὶ στίλβουσα ὡς ἐάν ἦτο ἐκ λεπτοτάτων συρμάτων ἀργύρου, καὶ ἐν ἀντιθέσει αἱ ὀφθαλμοὶ του μαῦραι, σκιάζουσαι ὀφθαλμούς ἡρέμους καὶ γλυκεῖς ὑπὸ

βλέφαρα βεβαρημένα, ὅπως ὄλων ἐκείνων, οἵτινες συνείθισαν νὰ προσηλωσι τὸ βλέμμα καὶ πέραν τῶν κοινῶν ὁρίων, ἐκεῖ ὅπου δὲν φθάνουσι τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἡ ρις αὐτοῦ πλατεῖα καὶ σαρκώδης κατέρχεται ἐπὶ μύστακος ψαρροῦ ἐπιστέφοντος χεῖλη πάντοτε συσφιγμένα, χεῖλη ἀνθρώπου ὑπομονητικῆς καὶ ἐπιμόνου. Τοιαῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀναλαβόντος νὰ συζευγνῆ θηλάσσης, καὶ ν' ἀποχωρίζῃ ξηράς, τοῦ ἀποκόπτοντος βραχίονας γῆς, ὡς ὁ χειρουργὸς ἀποκόπτει βραχίονας ἀνθρώπων, καὶ τροποποιῶντος τὸν γεωγραφικὸν χάρτην, ὡς ζωγραφίαν τῆς ἰδίας αὐτοῦ φαντασίας.

*
**

Περὶ δὲ τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ ὁ ἴδιος διηγεῖται, ὅτι κατὰ τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις εἰς ἡμώνυμος ἐκ τῶν προγόνων τοῦ ἦτο ταμίας τῆς πόλεως Βαυόννης περὶ τὸ 1733· ὅτι κατὰ τὸ 1771 ὁ Δομένικος Λεσσέψ ἔλαβε παρὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' τίτλον εὐγενείας. Υἱὸς δὲ τούτου ἦν ὁ Ματθαῖος Λεσσέψ, ὁ πατὴρ τοῦ Φερδινάνδου, ἀποθανὼν ἐν Τύνιδι, ὅπου διετέλει διπλωματικὸς πράκτωρ τῆς Γαλλίας, κατὰ τὸ 1832. Ὁ Φερδινάνδος Λεσσέψ ἐπέδωκε ἐν ἀρχῇ εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον, ἤρξατο δ' αὐτοῦ τῷ 1832 ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῆς Αἰγύπτου, ἐν ἣ ἔμελλε νὰ καταστῇ περιόδοξος μετὰ τριάκοντα ἑπτὰ ἔτη.

Ὡς πρόξενος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διεκρίθη κατὰ τὴν πανώλη τοῦ 1835. Ἐνῶ πάντες φεύγουσι τὸν φοβερὸν λοιμὸν, ἐκεῖνος μένει πιστὸς εἰς τὴν θέσιν του, μεταβάλλει τὸ προξενεῖον εἰς νοσοκομεῖον, σώζει καὶ εὐεργετεῖ, προκαλῶν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς γαλλικῆς κοινότητος καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς κυβερνήσεώς του, ἧτις τὸν παρασημοφορεῖ.

Ἡ ζωὴ ἦν διάγει ἐπὶ ἔτη ἐν τῇ προξενικῇ ταύτῃ ἔσει εἶνε ζωὴ ἵπποτικῆ ἐκδρομαί εἰς τὰς ἐρήμους, κυνήγια ἀγρίων θηρίων, ἵππασίαι διηγερεῖς. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄραβες φέρονται μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀνδρεῖον Γάλλον, ἀναμφιβόλως δ' ἡ ζωὴ ἐκείνη ἐγύμνασε καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἀκαταπόνητον, σιδηροῦν εἰς τε τοὺς σωματικούς καὶ ἠθικούς μόχθους, καὶ ἀπῆλλαξε τὰ γηρατεῖα τοῦ ἀπὸ πάσης γεροντικῆς ἐξασθενήσεως.

Διαμείνας ἐπὶ ἑπταετίαν ἐν Αἰγύπτῳ ἐτέλεσε τὸν πρῶτόν του γάμον μετὰ τῆς δεσποινίδος Δελαμέλλ, καὶ κατόπιν μετετέθη εἰς τὸ προξενεῖον Μαλάγας. Καθ' ὃν χρόνον ἡ Βαρκελώνη ἐθουβαρδιζέτο ὑπὸ τοῦ Ἐσπαρτέρου, ὁ Λεσσέψ ὑψοῖ τὴν γαλλικὴν σημαίαν καὶ ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου του προσφέρει ἄσυλον εἰς τοὺς φυγάδας. Ἡ θαρραλέα καὶ γενναϊόκαρδος αὕτη πράξις γίνεται γνωστὴ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην πᾶσαν, καὶ τὰ στήθη τοῦ Λεσσέψ καλύπτονται ὑπὸ πα-

ρασήμων. Ἡ ἐν Βαρκελώνῃ παροικία κόπτει μετᾶλλον εἰς τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἡ προτομὴ του ἰδρύεται ἐν τῷ δημαρχικῷ καταστήματι τῆς πόλεως.

Κατὰ τὴν ρωμαϊκὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1849 ὁ Λεσσέψ ἀποστέλλεται μετ' εἰδικῆς ἐντολῆς εἰς Ῥώμην, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ φιλελεύθεροι πεποιθήσεις του δὲν φαίνονται σύμφωνοι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ Ναπολέοντος, ἀνακαλεῖται μετ' οὐ πολὺ ἐκεῖθεν. Οὕτω τὸ διπλωματικὸν αὐτοῦ στάδιον λήγει πρὸς ζημίαν ἴσως τῆς διπλωματίας, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος· διότι ὁ Λεσσέψ ἐλεύθερος ἤδη τρέπεται πρὸς ἄλλα σχέδια.

*
**

Τελῶν ποτε κάθαρσιν πρὸ τῆς Ἀλεξανδρείας, διήρχετο τὰς ὥρας τῆς ἀνίας ἀναγινώσκων συγγράμματα περὶ Αἰγύπτου, ἐν οἷς καὶ τὸ τοῦ μηχανικοῦ Λεπέρ περὶ διατρήσεως τοῦ Σουεζικοῦ ἰσθμοῦ. Ἐκτοτε ἡ ἰδέα αὕτη ἐκαρφώθη εἰς τὸν ἐγκεφάλον του. Ἀπαλλαγὴς τῶν προξενικῶν καθηκόντων ἐγκαθίσταται εἰς τὸ Βερρῦ, καὶ ἐνῶ ἀσχολεῖται περὶ τὴν γεωργίαν, μελετᾷ ἐπὶ τετραετίαν τὸ μεγαλεπήβολον σχέδιον.

Ὅτε δὲ κατὰ τὸ 1854, ἀποθανόντος τοῦ Ἀβδᾶ-πασσᾶ, ἐγένετο ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ὁ Μεχμέτ Σαῖδ, υἱὸς τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, ὁ Λεσσέψ ἀπέρχεται εἰς Αἴγυπτον ἵνα συγχαρῆ τὸν παλαιὸν αὐτοῦ φίλον. Ὁ ἀντιβασιλεὺς τὸν ὑποδέχεται λίαν φιλοφρόνως καὶ τὸν φέρει μετ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ στρατόπεδόν του, παρὰ τὴν Μαρεώτιδα λίμνην. Ἄλλ' ὁ πεπειραμένος διπλωμάτης δισταίνει νὰ ρίψῃ οὕτω τὴν μεγάλην πρότασιν του φοβούμενος μὴ δὲν γείνη δεκτὴ· προσμένει στιγμὴν κατάλληλον πρὸς τοῦτο, περιστασιν δυναμένην νὰ συντελέσῃ πρὸς εὐνοϊκώτεραν ἀποδοχὴν.

Τὴν 15 Ἰβρίου 1854, τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωίας, λαμπρὸν οὐράνιον τόξον ἐκτείνεται ἐπὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τὰ δύο πέρατα αὐτοῦ καταλήγουσι τὸ μὲν εἰς τὴν Ἀνατολήν, τὸ δ' ἕτερον εἰς τὴν Δύσιν. Εἰς τὴν θέαν αὐτοῦ ὁ Λεσσέψ ἀνασκιρτᾷ. Ἴδου λοιπὸν τὸ εὐνοϊκὸν σημεῖον, ὅπερ παρέχει αὐτὸς ὁ Οὐρανός, ὡσεὶ συζευγνύων διὰ τῆς πολυχρῶμου καὶ αἰθερίας ἐκείνης γεφύρας τὰ δύο πέρατα τοῦ κόσμου! Δαλεῖ εὐγλώττως περὶ τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τὸν ἀντιβασιλέα καὶ ἐκεῖνος ἀποκρίνεται:

—Δέχομαι τὸ σχέδιον.

Ὑπὸ τοιούτους οἰωνοὺς ἤρξατο τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, καὶ μετὰ τόσους ἀγῶνας, μόχθους, περιπλοκάς, ἐνῶ οἱ μὲν ἐνέπαιζον τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ τὸν ἀναλαβόντα αὐτὴν ἀπεκάλουν ἀγύρτην καὶ τυχοδιώκτην, οἱ δὲ διὰ πολιτικούς λόγους προσεπάθουν νὰ ματαιώσωσι ταύτην, ἐκεῖνος πάντοτε ἀκατάβλητος ἔφθασεν εἰς τὸ θριαμβευτικὸν πέ-

ρας. Τὴν 5/17 Νεβρίου 1869 ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς αὐτοκρατείας Εὐγενίας, τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ, καὶ τοῦ βασιλικῆς διαδόχου τῆς Πρωσίας, ὁ Κεδίβης ἐνεκαίνιζε τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ.

Νεῖα ζωὴ, πλήρης δόξης καὶ θριάμβου ἀρχεται διὰ τὸν μέγαν ἐπιχειρηματίαν. Καὶ ὡς ἵνα ἐπισημοποιήσῃ τὴν νέαν ταύτην θέσιν, νυμφεύεται τὸ δεύτερον καὶ ἰδρύει νέαν οἰκογένειαν Λεσσέφ ἀριθμοῦσαν ἕκτοτε ὀκτὼ τέκνα.

Πάντες ἀνομολογοῦσι τὸ εὐεργετικὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄγγλοι οἱ τὰ μάλιστα καταπολεμήσαντες αὐτό, ὑποδέχονται ἐν ἔτος μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τὸν πρωτοεργὸν τοῦ θριαμβευτικῶς ἐν Λονδίῳ, καὶ ὁ λόρδος δῆμαρχος προσφέρει αὐτῷ τιμητικὰ δῶρα.

Νῦν ὡς γνωστὸν ὁ Λεσσέφ διχοτομεῖ τὸν Νέον Κόσμον διὰ διώρυγος ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ συνδεούσης τὸν Ἀτλαντικὸν μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐσχάτως δ' ἐξελέγη καὶ μέλος τῆς Παλλικῆς Ἀκαδημίας.

Δ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδ. προηγ. φύλλον).

Ἦτο φθινόπωρον καὶ ἤρχιζεν ἤδη νὰ καλονυκτώνῃ ψυχροὶ πλέον οἱ ἀνεμοὶ ἐσύριζον διὰ τῶν ἀραιῶν τοῦ δάσους δένδρων, ταρασσόντες τὸν δίγνηλόν ὕπνον τῶν ἡμιγυμνῶν αὐτῶν κλαδιῶν, ἀφ' ὧν, κλαυθμηρῶς γογγυζόντα, ἐστροβιλιζόντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀναριθμητὰ φύλλα. Κατὰ τοιαύτας νύκτας, ἢ ἐκ διαλειμμάτων ὀπισθεν θολερῶν συννέφων προφαίνουσα σελήνη, αὐξάνουσα τὴν ἀγρίαν μελαγχολίαν τῆς Φύσεως διὰ τῶν ὠχρῶν, τῶν νεκροχλωμῶν αὐτῆς ἐπιχρώσεων, ἀντὶ νὰ παρηγορήσῃ, πληροῖ τὴν καρδίαν τοῦ ὁδοιπόρου ἀορίστων φόβων καὶ ἐπανελημμένων φρικιάσεων. Τὴν ἀγριότητα τοῦ ἡμετέρου ταξειδίου ἐπηύξανε ἢ ἀνώμαλος ταχύτης, μεθ' ἧς ὁ ὑψηλὸς ἡμῶν ἵππος παρήλαυεν ἔμπροσθεν τῶν ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἀντικειμένων, πρὶν ἢ προφθάσω νὰ διακρίνω τὰ ἀμφίβολά των σχήματα πρὸς καθήσυχασιν τῆς ὑπόπτου καρδιάς μου. Ἡ διαρκὴς καὶ ἐπίσημος σιγὴ τοῦ Θύμιου, τὸ ἀπρομελέτητον τῆς ὁδοιπορίας, ὁ σκοπός, δι' ὃν αὕτη ἐγένετο, ὁ τρόπος τῆς φανταστικῆς ἐκείνης ἵππασίας, ἐν ἧ κατὰ μὲν τὸ ἡμισυ ἐκρεμάμην ἀπὸ τῆς ζώνης τοῦ Θύμιου κατὰ δὲ τὸ ἡμισυ ἐλικνιζόμεν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ ἵππου — ταῦτα πάντα ἐνῶν ἐκράτου τὴν παιδικὴν μου καρδίαν εἰς διαρκῆ ἀνησυχίαν, ἐξήπτον τὴν φαντασίαν μου μέχρι παραίσθησις.

Δὲν νομίζω νὰ ἤτενισα κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην παραδόξως συμπτώσεις νεφῶν, τῶν μὲν ἐπὶ

τῶν δὲ φερομένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, χωρὶς νὰ τὰ συμπληρώσω τῇ βοήθειᾳ τοῦ σεληνιακοῦ φωτός καὶ τῆς προκατειλημμένης φαντασίας εἰς πελώριον σύμπλεγμα παλαιστῶν ἀγωνιζομένων τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων κίνδυνον. Ὁ εἰς μὲ τὸ λευκὸν καὶ πολυπτυχον αὐτοῦ ἐσώβρακον ἀνεμιζόμενον εἰς τὸν ἀέρα, μὲ τὰ εὐρέα, τὰ κεντητὰ μαρτίκια τοῦ ὑποκαμίσου τοῦ ἦτον ἀναμφιβόλως ὁ παππούς μου. Ὁ ἕτερος μὲ τὴν μακρὰν καὶ λυτὴν αὐτοῦ κόμην κυμαινομένην, μὲ τὰς λευκάς ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας, μὲ τὸν φολιδωτὸν τοῦ θώρακα περὶ τὸ στήθος καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαῖν εἰς τὴν γυμνὴν δεξιάν του, αὐτὸς ἦτο βεβαίως ὁ ἄγγελος. — Τόσας φορές τὸν εἶχον ἰδεῖ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς θύρας τοῦ ἀγίου βήματος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου μας.

Ὁ καυμένος ὁ παππούς! Πῶς θὰ τὰ βγάλῃ πέρα μὲ τόσον φοβερὸν ἀντίπαλον!

Ὁσάκις, ἀπηυδνημένος πλέον ἐκ τε τοῦ κόπου καὶ τῆς ὑπερβολικῆς ἐντάσεως τῶν νεύρων, ἔκλεινον τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ ἔκλειον τοὺς ὀφθαλμούς, ὠνειρεύομην τὸν παπποῦν μακρὸν μακρὸν ἐξηπλωμένον χαμαὶ εἰς τὴν θάλαν τῆς γαλιᾶς, μέσα εἰς τὸ ζωγραφημένον σάβανον, τὸ ὅποιον τῷ εἶχε φέρει ἐξ Ἱερουσαλήμ, μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ, μὲ τὰ κίτρινα κηρία κολλημένα εἰς τὰ κοκκαλισμένα δάκτυλα τῶν ἐσταυρωμένων χειρῶν του. Βασιλικός, θρύμβος, ἐλίχρυσος, μυροφόροι καὶ ὅσα ἄλλα ἄνθη εἶνε ἔθος νὰ κοσμῶσι τοὺς γέροντας νεκρούς, ἐκάλυπτον τὸν παπποῦν ἀπὸ τῆς μέσης καὶ κάτω τὰ θυμιατὰ καὶ δύο λαμπάδες ἕκαιον ἐστημέναι ὑψηλὰ ἐκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς του καὶ μεταξύ τῶν λαμπάδων τούτων ἐκύπτεν, ἐπὶ σκαμνίου καθήμενον παιδίον τοῦ σχολείου, ἀναγινῶσκον μεγαλοφώνως τὸ ψαλτήριον καὶ φέρον ἐπιδεικτικῶς τὴν προκαταβεβλημένην αὐτῷ ἀμοιβὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου: κόκκινον κεντητὸν μανδῆλιον μὲ ἓνα κόμβον εἰς τὴν ἄκρην. Τὸ προσκεφάλαιον τοῦ παπποῦ ἦτο τὸ ἡμισυ τοῦ μεταξωτοῦ ἐκείνου προσκεφαλαίου, τὸ ὅποιον τόσας φορές μᾶς εἶδειξεν ὑπερηφάνως ἢ γιαγιά, λέγουσα, ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ μαξιλᾶρι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρὸ ἐννεμήκοντα περίπου χρόνων ἐπάτησεν αὕτη καὶ ὁ νοικοκύρης τῆς, ὅταν ἐστεφανόνοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τὰ πράγματα μὲ τὰ ὅποια ἦτο γεμισμένο τὸ προσκεφάλαιον τοῦ παπποῦ, ἦσαν τὸ ἡμισυ αὐτῶν ἐκείνων, τῶν ἀγνωρίστων πλέον τώρα, ἀνθέων καὶ λουλουδιῶν, μὲ τὰ ὅποια τοὺς ἔρρανον οἱ παρευρεθέντες ὡς νεονύμφους κατὰ τὴν ἐξόδον αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Τὰ ὄξέα τῶν θρηνηδῶν μοιρολόγια, ἱκανὰ νὰ κινήσωσιν εἰς δάκρυα καὶ αὐτὸν τὸν ἀπαθέστατον ἄνθρωπον, παρίστων τὸν παπποῦν μου, ὡς τὸν μᾶλλον ἀγαθόν, τὸν μᾶλλον ἐνάρετον ἄνθρωπον. — Διατί λοιπὸν ἡ κεφαλὴ του δὲν ἀναπαύεται ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἐν ἡσυχίᾳ;